

ДВАДЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ В КИЄВІ БУЛО ВІДКРИТО ПАМ'ЯТНИК МИХАЙЛОВІ ГРУШЕВСЬКОМУ

Про увічнення пам'яті Михайла Грушевського в Києві заговорили від самого початку української Незалежності. Його ім'ям назвали одну з головних вулиць. А 31 січня 1995 р. Кабінет Міністрів України постановив спорудити у столиці пам'ятник Михайлові Грушевському. Тоді ж Міністерством культури було оголошено відкритий конкурс на кращий проект, на який відгукнулося чотирнадцять митців та окремих творчих колективів. У листопаді того ж року у Виставковому залі «Золоті ворота» відбулася виставка проектів пам'ятника.

^ Преса чомусь звернула увагу лише на невдалі проекти. «Киевские ведомости». 18 листопада 1995 р.

Тепер, переглядаючи в тогочасних газетних публікаціях представлені роботи і відгуки на них, бачимо, що проекти не задовольнили громадськість. Вони навіювали порівняння зі старою радянською монументалістикою: В.Леніним на броньовику, відпочиваючим П.Чайковським чи з якимось оперним співаком... Критична реакція йшла звідусіль, не зважаючи на присутність цілком прийнятної роботи І.Макогона, де Михайло Грушевський з розкритою книгою нагадував біблійного Мойсея – цілком влучне порівняння.

Георгій Пустовойт. Конкурсний проект пам'ятника Михайлові Грушевському. 1995 р. Зберігається в Історико-меморіальному музеї Михайла Грушевського. Фото Миколи Кучеренка

Іван Макогон. Проект пам'ятника Михайлові Грушевському, поданий на конкурс. 1995 р.

Через півроку, у травні 1996 р., було оголошено ще один конкурс, до участі в якому додалося сім нових проектів. Поміж усіх них кращою визнали роботу голови Національної спілки художників України В.Чепелика та архітектора М.Кислого. При цьому було проігноровано зауваження, що даний проект «хибує на відсутність розкриття образу мислителя і громадського діяча, [...] несе в собі випадкові побутові характеристики пересічного літнього громадянина».

Заодно поставало й питання пошуку майданчика для майбутнього пам'ятника. Спершу пропонувались місця біля Верховної Ради України, на бульварі Т.Шевченка, на початку вулиці М.Грушевського та біля Філармонії на Європейській площі, де навіть було виставлено макет монумента. Але надто вже мало вони були пов'язані з Михайлом Грушевським. Ставало дедалі очевиднішим, що пам'ятник Великому Українцеві повинен стояти на Володимирській вулиці, яка справді ввійшла в його життя: Українська Центральна Рада, Академія Наук, Університет... Треба віддати належне київському мерові О.Омельченкові, який зумів подолати опір власників «крутої» автостоянки за високими мурами біля «Жовтого корпусу» Університету. Так Михайло Грушевський назавжди повернувся на це сакральне для всіх нас місце.

↖ На відкриття пам'ятника прийшли рідні Михайла Грушевського. 1 грудня 1998 р. Фото Миколи Кучеренка

Пригадується той морозний вітряний день 1 грудня 1998 р., коли на відкриття пам'ятника прийшли Президент України Л.Кучма, Голова Верховної Ради О.Ткаченко, прем'єр-міністр В.Пустовойтенко, міський голова О.Омельченко, Голова Народного Руху України В.Чорновіл, Голова Всеукраїнського товариства «Просвіта» П.Мовчан, директор Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка М.Жулинський, Голова Українського товариства «Меморіал» Л.Танюк та багато інших. Нову українську пам'ятку освятив Патріарх Філарет. І це все мені пощастило зафіксувати на старенький «Київ».

Через двадцять років ці старі недосконалі чорно-білі фотокартки вже стали надбанням історії. На них упізнаємо і рідних Михайла Грушевського, які завжди були нашими добрими друзями: Вікторію Сергіївну Слупську (внучату племінницю Михайла Сергійовича), Елеонору Захарівну Коваль, Олександра Юрійовича Грушевського.

↗ Учасники святкування 150-річчя з дня народження Великого Українця – біля пам'ятника Михайлові Грушевському. 29 вересня 2016 р. Фото Миколи Кучеренка

Час показав, що пам'ятник, як і створений навколо двадцять років тому сквер ім. Михайла Грушевського, встиг стати одним з найбільш представницьких місць столиці України. Тут покладають вінки, відбуваються мітинги, проводять екскурсії. І коли ми, грушевськознавці, приходимо сюди, мені завжди згадується той зимовий день 1 грудня 1998 р. – день відкриття пам'ятника.

Микола Кучеренко

30.11.2018

ЗАЛИШИТИ ВІДПОВІДЬ

Опублікувати коментар

**ПІШОХІДНА ЕКСКУРСІЯ "ВОЛОДИМИРСЬКИЙ
ШЛЯХ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО"**

МНОГІ ЛІТА ВАМ, ЕЛЕОНОРО ЗАХАРІВНО!

МУЗЕЙ ВІДЧИНЯЄ ДВЕРІ ДЛЯ ВІДВІДУВАЧІВ

«Я ПОЧУВ СЕБЕ ЛІТЕРАТОРОМ»

«Історико-меморіальний музей
Михайла Грушевського» © 2017

е-АРХІВ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

Попередня версія сайту

Музей працює щоденно, крім понеділка, з 10:00 до 18:00

Київ, вул. Паньківська, 9
Тел.: (044) 288-28-07